

Heb. 11,1-7 – preek – NGKO – 6-12-‘15

(Mooie mensen zoals Jezus) 4. Geloof

Tekst: Hebr. 11, 1-7 & 2 Pet 1, 3-8

Geloof?

Op zoek naar de vrucht van de Geest, gaan we na de liefde en na de zelfbeheersing vanmorgen kort op zoek naar 'geloof'.

Geloof?

Maar dat is toch geen karaktertrek, zoals liefde en zelfbeheersing?

Wij zien geloof eerder als een keuze.

Je kiest zelf óf je gelooft en wát je gelooft.

Waarom staat geloof nu ook in dit rijtje van de vrucht van de Geest?

Want dan lijkt het niet langer een keuze maar een cadeau.

Een karaktertrek die je krijgt.

En waarom staat er in de NBV 'geloof', in de oude (NBG) 'trouw' en in de Statenvertaling weer 'geloof'?

Een overdenking in 10 minuten

(Op de website is er meer te lezen)

Het antwoord op deze vragen geef ik aan de hand van een gesprek dat ik de afgelopen week in het boek 'Duizendmaal dank' van Ann Voskamp las, een Amerikaanse christen.

Ann verloor als klein kind haar kleine zusje door een tragisch ongeluk met een auto op het erf van de boerderij waar ze opgroeide. Op dat moment verongelukt hun

geloof in God ook. Haar vader kan sinds die dag niet meer geloven en het geloof van Ann is één grote worsteling geworden.

Eenmaal volwassen, maakt ze mee hoe haar zwager John zijn kleine jongen Austin van nog geen vier jaar verliest door een ongeneeslijke genetische afwijking. Slechts anderhalf jaar later sterft zijn tweede zoontje Dietrich, nog maar vijf maanden oud, vanwege dezelfde ongeneeslijke genetische afwijking.

Ann is er kapot van. Dit tweede sterven scheurt het litteken van vroeger weer helemaal open.

Haar zwager John, de vader van Austin & Dietrich, zegt die dag tegen haar: “We zijn gezegend. Dietrich heeft tot op vandaag geen pijn gevoeld. We hebben mooie herinneringen aan heerlijke Kerstdagen. Dat hadden we bij Austin allemaal niet.” Tiffany (zijn vrouw WD) heeft een heleboel foto’s en we hebben vijf maanden met hem gehad.”

Ann ziet hoe haar zwager met zijn verdriet worstelt, maar kan niet anders uitbrengen dan: “Als ik het voor het zeggen had, dan zou ik dit verhaal anders geschreven hebben.” ...

Ze heeft er spijt van zodra ze het er uitgeflapt heeft. Zó had ze het niet willen zeggen, maar het is wel eerlijk en in alle rauwe scherpte wat ze voelt. Al heel lang voelt.

Maar haar zwager John blijft rustig en geeft haar zelfs aarzelend antwoord:

“Weet je...ook met die jongens van ons, ik weet niet waarom dat allemaal gebeurde. Maar moet dat dan?... Ik zeg dit niet vaak, maar soms moet ik denken aan dat verhaal in het Oude Testament...toen God de ongeneeslijk zieke koning Hizkia nog vijftien jaar extra gaf. Omdat die Hem daarom bad. Maar als Hizkia gestorven was op het moment dat eerst de bedoeling was, zou Manasse, zijn zoon, niet geboren zijn. En wat zegt de Bijbel over Manasse? Dat Manasse de Israëlieten erin was voorgegaan om nog zwaarder te zondigen dan de heidense volken om hen heen. Denk je eens in hoeveel kwaad er voorkomen was als Hizkia eerder gestorven was, voordat Manasse geboren werd...”

(...) ik wil je niets anders mee zeggen dan “misschien...kun je het verhaal maar beter niet anders schrijven, omdat je niet weet hoe die andere afloop dán zal zijn.” (...)

“Misschien...denk ik”, zegt John, “...moeten we accepteren dat er dingen zijn die wij gewoon niet begrijpen. Maar Hij (God) wel.”¹..

Vertrouwen

Broers en zussen, jullie vragen je misschien af:
‘hoe kan die man dát zeggen?’

Omdat zijn geloof in God groot is! Want het getuigt van een groot vertrouwen in onze goede God. Van hoop die sterker is dan het verdriet van dat moment.

¹ zie: Ann Voskamp, *Duizend maal dank!*, Franeker: Van Wijnen 2015, p. 11 e.v. Zie ook: www.duizendmaaldank.nl/duizendmaal-dank-boek/duizendmaal-dank.pdf

Dat brengt me bij het **eerste inzicht**:

Geloof is meer dan een mening.

'Ik geloof...' betekent bij ons vaak dat we voor een bepaalde mening, een bepaalde 'leer' kiezen en die dan be-amen.

Ons geloof maakt duidelijk hoe we de dingen zien.

En dat klopt ook wel, maar het is maar de helft van het verhaal.²

Zo staat het ook in de Hebrëenbrief: 'het overtuigt ons van de waarheid.' (11,1), maar als je doorleest merk je dat het heel praktische waarheid is. D.w.z. kennis die je voor je dagelijkse leven nodigt hebt, om te weten wat je moet doen, om te weten wat je kunt doen.

Praktische kennis is die kennis waardoor je het ijs vertrouwt en je er óp waagt al springen er nog scheuren in. Want je hebt uit betrouwbare bron vernomen dat het ijs dik genoeg is. En al kun je dat niet zelf controleren: je maakt je keuze om toch het ijs op te gaan, op basis van je vertrouwen in die persoon.

Het Griekse Woord dat wij met 'geloof' vertalen is hetzelfde woord dat we met 'vertrouwen' vertalen en met het daarmee samenhangende 'trouw'. Daarom zie je in onze bijbel soms geloof en soms trouw vertaald.

We moeten ons goed bewust zijn dat in onze taal 'geloof' is gaan betekenen 'denken dat iets waar is', maar dat het in de Bijbel een veel bredere betekenis heeft: 'ik denk dat Iemand betrouwbaar is en daarom geloof ik dat wat Hij zegt waar is.'

Zwager John wéét helemaal niet waarom en begrijpt het ook niet waarom hem dit overkomt. Maar hij heeft een groot vertrouwen in God...(net zoals Abraham) Hij vertrouwt God daarom zelfs dít toe en denkt dat er voor Gods verhaal een goede reden is omdat God goed is. Dat kan hij op dat moment beslist niet narekenen, hij weet eigenlijk minder dan ooit.

Maar deze kennis van God geeft Hem de kracht deze tweede verschrikkelijke dreun op te vangen, op de een of ander manier te verdragen en diep geschokt te zijn maar uiteindelijk de hoop niet te verliezen.

Zoals in Hebr. staat: het legt een stevige vloer (grondslag vs. 1) onder onze voeten, waarop we verder kunnen gaan de toekomst tegemoet.

We zullen niet door het ijs zakken, dat weten we.

Door ons vertrouwen in God wagen we het verder in dit leven.

Al kunnen we nog niet precies begrijpen hoe die toekomst in elkaar zit.

Door haar geloof vertrouwde Maria zich aan God toe: al kreeg ze een boodschap die haar de schande van haar dorp zou maken en die haar de relatie met haar verloofde Jozef kon kosten. Het is een verhaal dat ze niet kan overzien.

² In de Heidelbergse Catechismus staat als definitie van het geloof: 'het is een zeker weten en (...) een vast vertrouwen' Zondag 7, vraag en antwoord 21. Zie ook <http://www.gkv.nl/download/1423/>

Maar ze vertrouwt zich aan God toe, want Hij is goed! het verhaal met Hem zal zich uiteindelijk ontplooiën als een goed verhaal.

Dat is een tweede inzicht over geloof:

*Geloof is het besef dat God veel groter is dan jij,
dus vertrouw je zijn woorden méér dan je ogen kunnen inschatten.*

We zingen zometeen: 'Nooit kan 't geloof teveel verwachten.

En oud lied maar de inhoud ervan verouderd nooit.

Voor wie het niet weet: Heiland = Jezus; Gewis = zeker en smart = verdriet en met 'onder zijn gebied' wordt 'onder zijn regering' bedoeld.

Over het derde inzicht:

*Geloof is zowel een keuze als cadeau, een vrucht van de Geest,
hoe meer ik me inspan des te meer groeit mijn geloof.
gaat het verder op de website.*

Amen

Meer over de eerste twee inzichten:

Geloof is meer dan een mening & Geloof is het besef dat God veel groter is dan jij.

Geloof (vertrouwen) is ten diepste vertrouwen tonen in de informatie die de Ander je geeft en je leven daaromheen inrichten. Zelfs al kun je het zelf niet na-denken of controleren. Je vertrouwt God dus... . Abel, Henoch en Noach worden geprezen omdat ze meer ontzag hebben voor wat God zegt dan wat medemensen vinden en ze zelf kunnen zien. Abel maakt dat zichtbaar in zijn zorgvuldige offer voor God. Hij toont met dat kostbare offer zijn ontzag voor God die hij niet kan zien. Voor Henoch geldt: 'Hy het naby God geleef' (Gen. 5:24 A83) Zo staat het in de Afrikaanse Bijbel. In zijn leven 'volgt' Henoch God in zijn bedoeling. Dat leven draagt dan ook overal de sporen van God bedoeling.

In Noach levens groeide Gods bedoeling honderd jaar lang, iedere dag, naar zijn voltooiing toe. Het is een concreet, tastbaar, houten en waterdicht, geloof: de ark van Noach. Dit geloof wordt zichtbaar in het dagelijkse leven van Noach: zijn dagindeling en zijn prioriteiten vallen helemaal samen met zijn geloof.

Gods woorden werden zichtbaar in hout, kan het praktischer! Cruciaal is het woord 'hoop'! Dat is meer dan een wens, zoals: 'ik hoop dat ik een cadeau voor Sinterklaas krijg'. Hoop betekent in de Bijbel meer een verwachting: 'Ik weet dat ik dat cadeau voor Sinterklaas krijg, want dat heeft mama tegen mij gezegd.' Geen vaag optimisme, maar verwachting die je zekerheid en overtuiging geeft.

In Heb. 11,3: geloof is de hoop, het vertrouwen dat deze wereld een onzichtbare Schepper heeft waardoor alle dingen ontstaan zijn. De wereld is niet plat materieel maar kent ook nog een andere beslissende verdieping en daar houd ik rekening mee. Dat brengt me tot de verwachting dat de Schepper zijn wereld ook weer nieuw zal maken. Dat is onze hoop! (verwachting).

Waar maak je de Heer God blij mee? Als je echt rekening met Hem houdt en Hem dus ook vertrouwt. Dat leert de geschiedenis van Henoch ons.

In een beeld noemt ds. Tim Vreugdenhil Heb. 11 'een geestelijke lintjesregen.' Denk daar maar eens over door: waar krijgen we een lintje voor? Voor een mening of voor ons gedrag?

Een bedreiging voor het inzicht: Geloof is 'God is groter dan jij'.

'Maar als de Mensenzoon komt, zal hij dan geloof vinden op aarde?' (Luk. 18:8 NBV) Het komt mij voor dat we -de gelovigen in NL nu- meer en meer in een geloofscrisis terecht komen. Ik meen dat te merken aan het feit dat we met steeds meer nuance gaan praten over onze levenskeuzes. Vroeger zeiden we: "de mens wikt God beschikt." Als ik dit nu ook eens op onze levenskeuzen toepas dan ging het ontzag voor Gods wil voorop, daarop stemden we onze wensen af.

Tegenwoordig hebben we veel ontzag voor onze medemens. We zeggen sneller dat je iets niet van een mens kunt vragen en we lijken minder uit ontzag voor God te handelen. Dus doen we nu soms dingen die we vroeger nooit gedaan zouden hebben. Laten we het gewoon maar hardop zeggen tegen elkaar: we gaan nu anders om met kerkgang, geld, seksualiteit, relaties. echtscheiding en noem zo nog maar een aantal dingen. Waarom doen we dat? Omdat we meer ontzag gekregen hebben voor God? Of omdat we meer ontzag gekregen hebben voor onze medemens of voor onze eigen wensen? Of omdat onze angsten groter zijn dan ons geloof?

Eerder was het misschien vaak 'zoals het hoort' en 'volgens de regels'. We oordeelden streng en de liefde raakte al snel zoek en ook de mens raakte zoek in de voorschriften. Regels zonder liefde passen niet in Christus' gemeente.

Maar komen we nu van de weeromstuit in het andere uiterste terecht? De behoeften van ons mensen zien we helder en we willen mensen niets tekort doen, maar met de bedoeling van God krijgen we meer en meer moeite. Dus ons ontzag voor de mensen groeit en dat voor God wordt kleiner.

Als de Mensenzoon komt, zal hij dan geloof vinden op aarde?' (Luk. 18:8) Hebben we nog hoop op God?

Hoe kunnen we ontzag tonen voor Gods bedoeling zonder de liefde voor elkaar te verliezen? Is er een spannender verhouding denkbaar? 'Trouw blijven aan God maar ook trouw blijven aan elkaar.' Misschien is het onze opdracht om na de beide uitersten nu in het spannende midden uit te komen: elkaar niet loslaten, maar God ook zeker niet!

Het derde inzicht: ‘Geloof is zowel een keuze als een cadeau’

Geloof is een vrucht van de Geest, hoe meer ik me inspan des te meer groeit mijn geloof.

In 2 Petrus 1 leer je dat geloof maar niet een mening is maar een levenshouding. Iets wat je ook in praktijk brengt. Voor mensen is dat heel moeilijk! Want we zijn a.h.w. vérziend: we zien wel wat vlakbij gebeurt maar niet meer goed wat verder weg ligt. Dus beleven we wel wat dichtbij ons gebeurt op onze aarde en in onze levens, maar niet wat zich verder van ons vandaan bevindt, maar even waar is.

God maakt ‘geloof’ tot een karaktertrek samen met de acht andere. Dus niet alleen een keuze, maar ook een cadeau. Het cadeau is dat God ons helpt en ons een ‘aandeel’ belooft. Een aandeel in Zichzelf. Ja echt waar: ‘deel aan zijn Goddelijke natuur’ (2 Pet. 1,4). We krijgen iets van zijn karakter. Ik denk dat het meer is: ‘we raken steeds meer met Hem verbonden’. We krijgen immers zijn Geest. Daar komt heel veel meer in mee. We raken zo ook verbonden met Gods karakter: deugdzaamheid (je deugt!), meer kennis, zelfbeheersing (doelgerichtheid), volharding (uithoudingsvermogen), vroomheid (ontzag = heel veel respect voor God), liefde eerst voor de broers en zussen, maar daarvan uitstralend naar heel veel anderen.

Hoe werkt dat? Door dit te (be)denken, te doen en dan te ervaren.

Hoe meer je vertrouwen in de grootheid van God toont en gaat doen wat Hij graag wil, des te meer zul je de kracht van God ervaren. Je geloof groeit met andere eigenschappen: deugdzaamheid, kennis, zelfbeheersing, volharding, vroomheid en liefde. Maar dit krijg je niet *vóór* de reis, maar *tijdens* de reis. Pas als je in vertrouwen (geloof) onderweg gaat met God. Als je op het ijs stapt, zul je ervaren dat het houdt, niet eerder.

‘Span daarom al uw krachten in om uw geloof te verrijken...’, schrijft Petrus (1 Pet. 1,5). Hoe meer inspanning, des te meer (zorgt God ervoor) dat je geloof groeit.

Het werkt met geloven net zoals met zeilen. Het waait, maar als je wilt zeilen helpt die wind je niets als je ‘m niet vangt. Je moet je boot in de wind manoeuvreren, je zeilen hijsen en dan duwt de wind je pas vooruit. Hoe meer zeil, des meer snelheid. Zo gaat het ook met geloof: je toont je vertrouwen in God door met Hem onderweg te gaan in je doen en laten en je zult zien dat dit vertrouwen beloond wordt met de kracht van de Geest en groei van je geloof.

Geloven is de kunst om vast te houden aan de dingen die je met je verstand hebt geaccepteerd, ondanks je wisselende stemmingen.

C.S. Lewis

(c) Wieb Dijksterhuis, December 2015

(Mooie mensen zoals Jezus) 4. Geloof